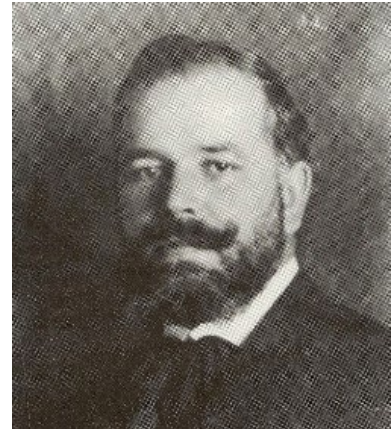

PÁVAI VAJNA FERENC

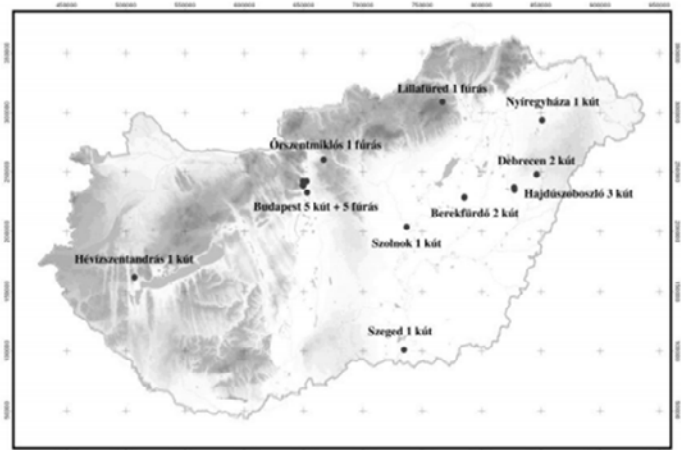
1886. március 6-án született a magyar hévízkutatás úttörője, az alföldi gyógyvizeket felfedező szénhidrogén-kutató geológus, Pávai-Vajna Ferenc.

Pávai Erdélyben, Csongván nőtt fel, közeli rokonságban állt a világhírű matematikus Bolyai családdal, amire roppant büszke volt. A nagyenyedi Bethlen-kollégiumba járt, majd Budapesten folytatta tanulmányait az akkori Pázmány Péter Tudományegyetemen (a mai Eötvös Loránd Tudományegyetemen (ELTE)), ahol 1910-ben geológus diplomát szerzett. 1911-től Selmecbányán, a Bányászati és Erdészeti Főiskola ásvány- és földtani tanszékén a híres geológus, Böckh Hugó mellett lett tanársegéd, így lehetősége nyílt arra, hogy egy sikeres földgázkutatásban vegyen részt. Az I. Világháború után mentora, Böckh külföldre távozott, így 1921-ben a Pénzügyminisztérium főgeológusként Pávai Vajna bízta meg a kincstári szénhidrogén-kutatások földtani irányításával. A kutatófúrások azonban nem mindig a várt eredményt hozták, hiszen több helyen is, mint például Hajdúszoboszló, Debrecen és Karcag környékén nagy mennyiségű hévíz tört a felszínre, amelynek nemcsak feltárását tartotta fontosnak a szakember, hanem felhasználását is. Így vált Pávai a magyarországi hévízkutatás úttörőjévé, az ő nevéhez fűződik többek között az ország egyik legjelentősebb gyógyfürdőjének, Hajdúszoboszlónak a létrejötte és a Miskolc-tapolcai barlangfürdő kialakításának ötlete is.

„Az alábbi lista a Pávai Vajna Ferenc által kitűzött vagy szakvéleményezett kutakat és hévízkutató fúrásokat tartalmazza:

- Hajdúszoboszló: Hsz - I (1090 m), II (2032 m) és III (1055 m) sz. hévízkutak;
- Szeged: Anna kút (944 m);
- Miskolc: Lillafüred M - I (734,5 m) sz. kutató fúrás;
- Karcag - Berekfürdő: Üveggyári - I (1224,6 m) és II (801,0 m) sz. hévízkutak;
- Szolnok: Tisza szálló / Fürdő - I (949,0 m) sz. hévízkút;
- Hévízszenandrás: Postás üdülő (117,9 m) hévízkútja;
- Debrecen: D - I (1737,0 m) és II (1038,0 m) sz. hévízkutak;
- Órszentmiklós: III vagy Kincstári - 1 (948,0 m) sz. kutató fúrás;
- Nyíregyháza: Nyí - 1 (2579,0 m) sz. hévízkút;
- Budapest: Pestszenterzsébeti gyógyvízkút (330,7 m);
- Rudas fürdő - Attila - II (36,8 m), Juventus kút (43,5 m) hévízkutak;
- Döbrentei téri (115,0 m), Rakparti (103,0 m) kutató fúrások;
- Tabán 1 (200,0 m), 2 (93,6 m) és 3 (100,0 m) sz. kutató fúrások;
- Magda / Margitsziget - II (310,96 m) sz. hévízkút;
- Városliget - II (1257,1 m) sz. hévízkút.”

A hévízfeltárásokhoz kapcsolódóan foglalkoztatta az ebből nyerhető geotermikus energia felhasználása is, amellyel szintén maradandót alkotott: ő kezdeményezte ugyanis, hogy a hévízkutak melletti kertészeteket hévizekkel fűtsék.

Munkássága során nemcsak a szénhidrogén- és hévízkutatásban jeleskedett, hanem jelentős szerepe volt a földtani térképezésben, a tektonikai mozgások vizsgálatában és a magyar barlangkutatásban is. Számos cikket írt, amelyek többnyire a földtani közlönyökben és tudományos lapokban jelentek meg. Ilyen volt például *A földkéreg legfiatalabb tektonikus mozgásairól* (1925), a *Magyarország hévizei* (1927-28), a *Hőenergiabányászat és lehetőségei* (1932) című tanulmánya.

A nyugdíjazása utáni éveket a Kelet-Mecsekben található Mázán töltötte el egy bányatelepen, majd 1964. január 12-én a szekszárdi kórházban hunyt el.

Halála után sem feledkeztek meg úttörő jellegű munkásságáról, hiszen 2008. november 8-án Pávai Vajna Ferenc emlékhelyet állítottak fel Lillafüreden, a Szent-István barlanggal szemben.

Források:

Székely Ferenc és Lorberer Árpád: Pávai Vajna Ferenc szerepe a hévizek feltárásában és hasznosításában; A Miskolci Egyetem Közleménye, A sorozat, Bányászat, 81. kötet (2011) pp:176

http://www.matarka.hu/koz/ISSN_1417-5398/81k_2011/ISSN_1417-5398_81k_2011_175-183.pdf

<http://bnpi.hu/hir/felavattak-pavai-vajna-ferenc-lillafuredi-emlekhelyet-402.html>

http://www.szoboszlokepeskonyve.hu/hiresseg.php?hid=pavai-vajna_ferenc

<http://tudosnaptar.kfki.hu/p/a/pavai/pavaipant.html>

<http://tudosnaptar.kfki.hu/historia/egyen.php?namenev=pavai>

<http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC11587/11957.htm>

Ajánlás:

<http://viaticum.hu/korosmente/tanulm/hevizek.pdf>